Speeksel: de dynamiek van de droge mond

Dr. Casper P. Bots,
Tandarts-epidemioloog

Nederlands Speekselcentrum
Dutch Institute *for* Salivary Research

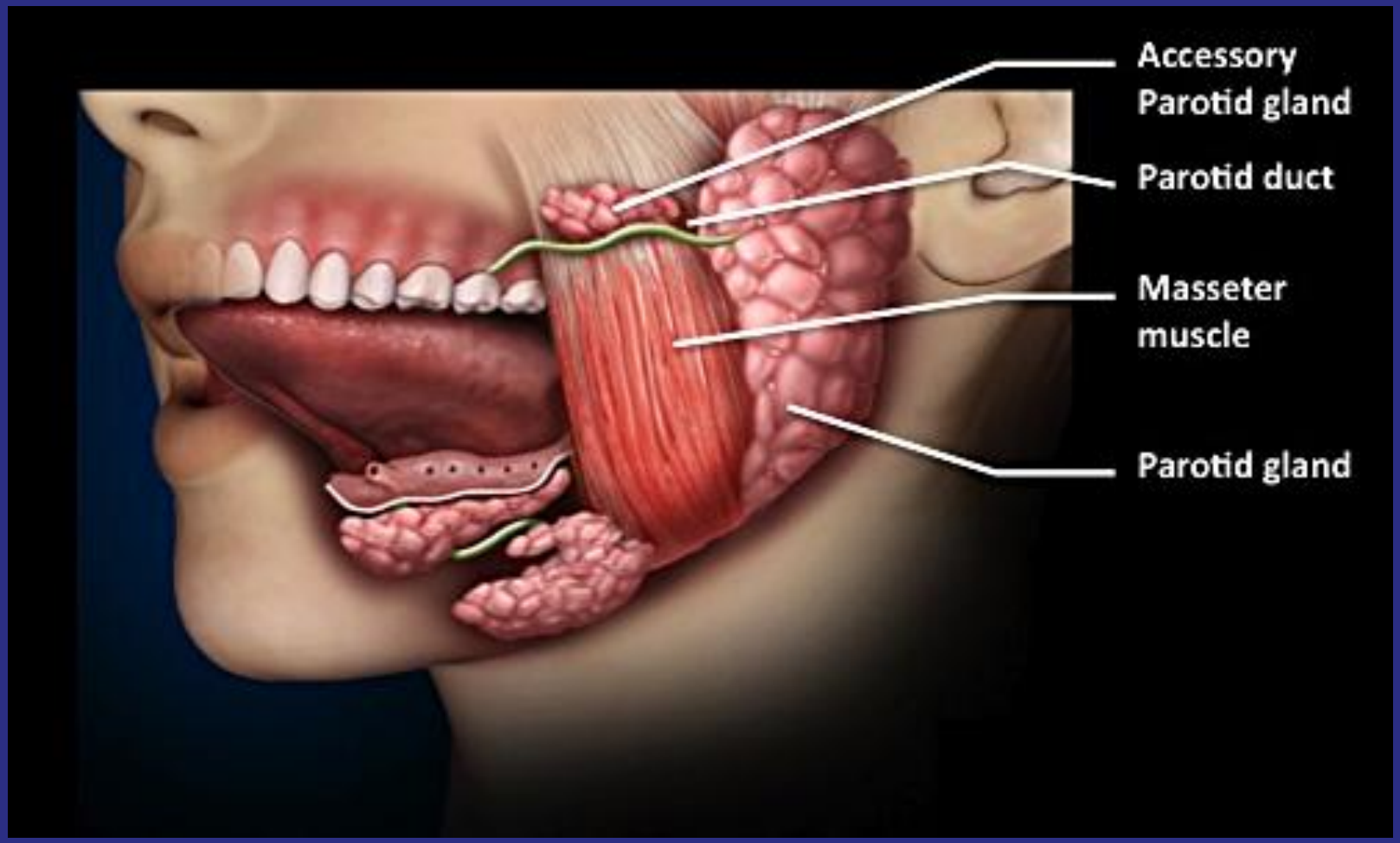
Accessory
Parotid gland
Parotid duct
Masseter
muscle
Parotid gland

Bijzonder speeksel

Visceus

Elastisch

Totaal speeksel: bijdrage verschillende speekselklieren

Slaap

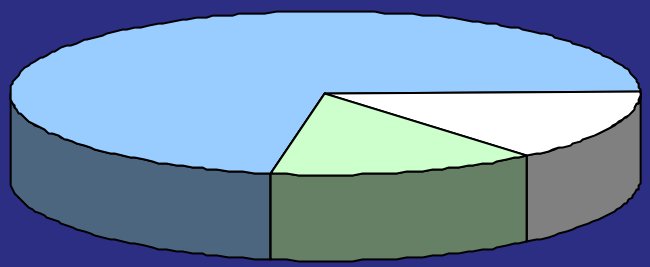

Rust

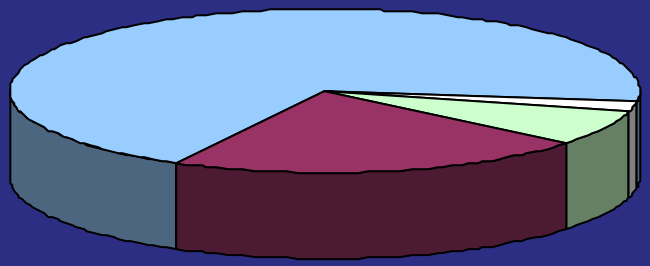

Zuur

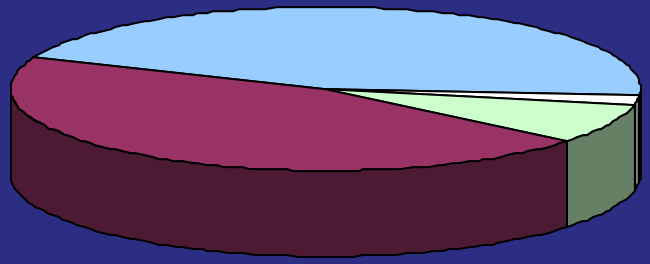

Kauwen

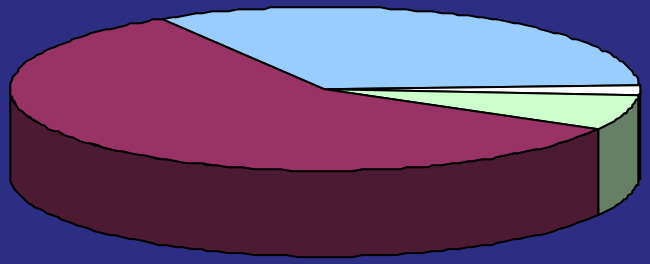

Accessorische

Sublinguaal

Submandibulair

Parotis

Dag- en nachtritme

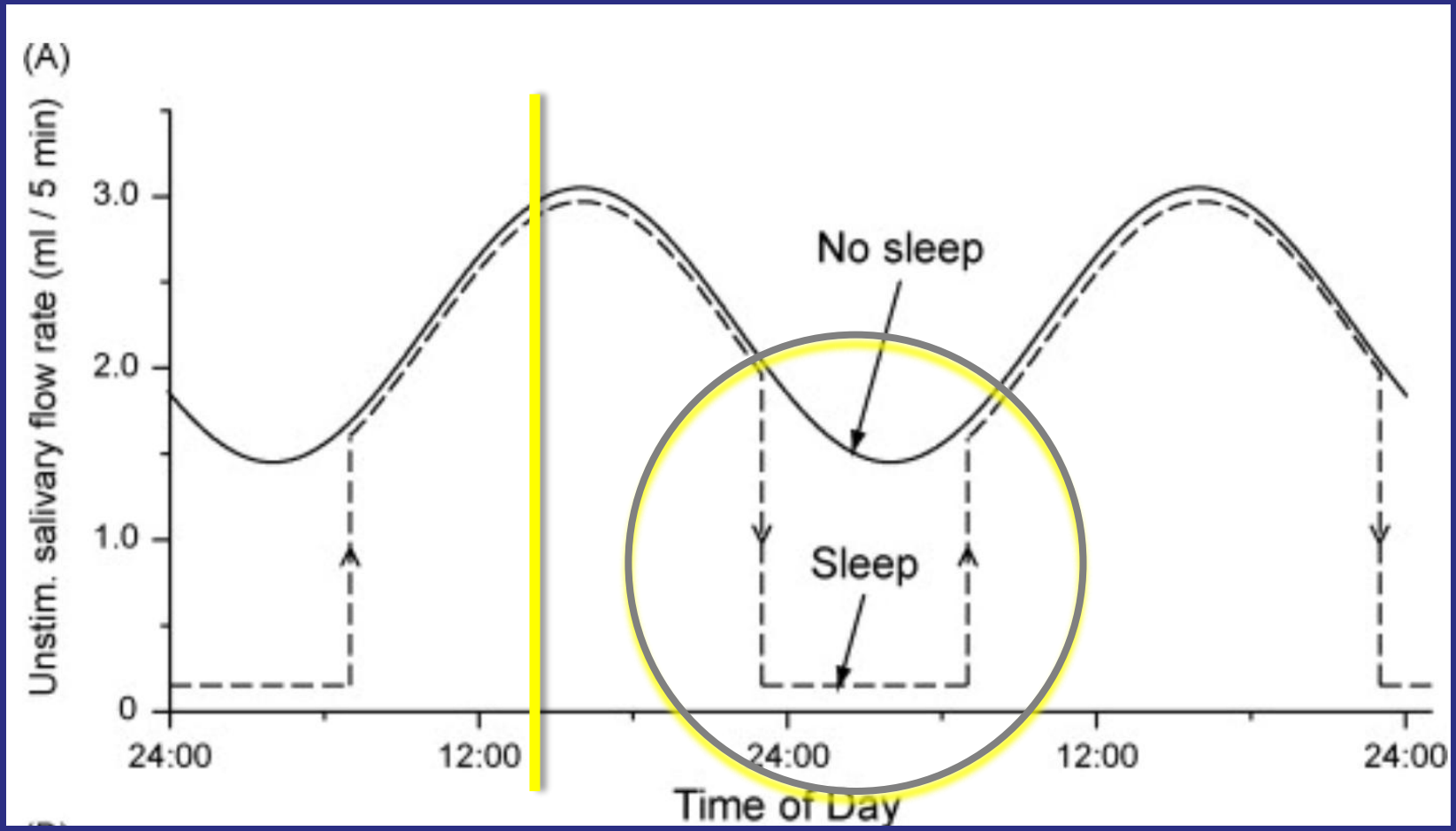

Functies

visualphotos.com

SCIENCEDIRECT LIBRARY

	Controle	Speeksel
0 hours	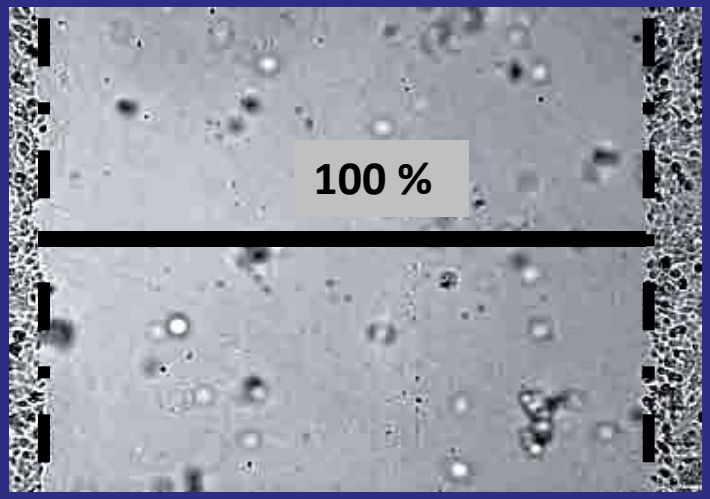	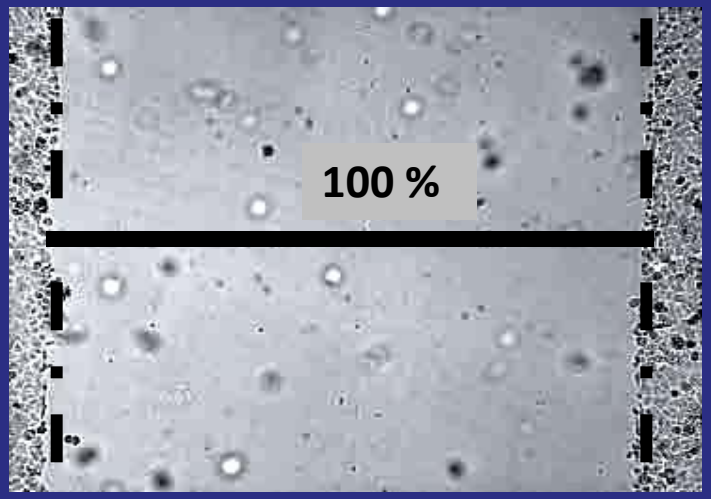
16 hours	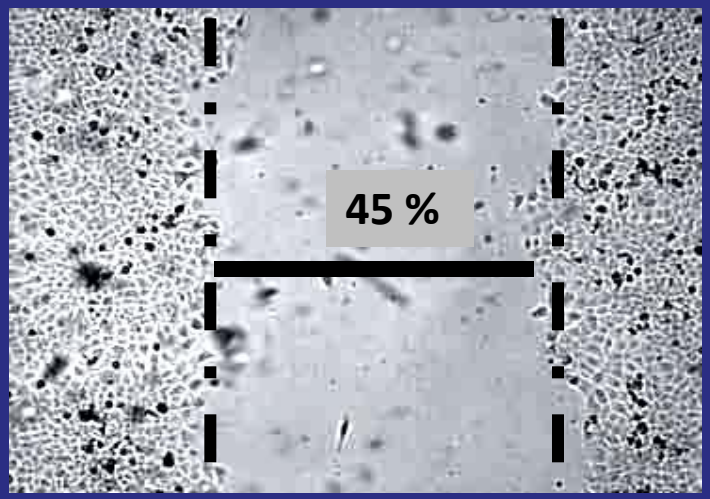	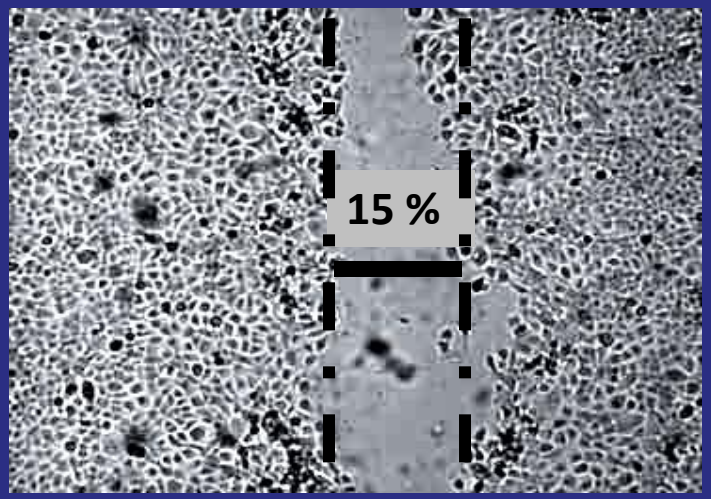
	100-45 = 55 % closure, 55 % = 1	100-15 = 85 % closure, 85/55 = 1.55 fold

Oorzaak

Secretiesnelheid (ml/min)

0,26

0,23

0,09

0,02

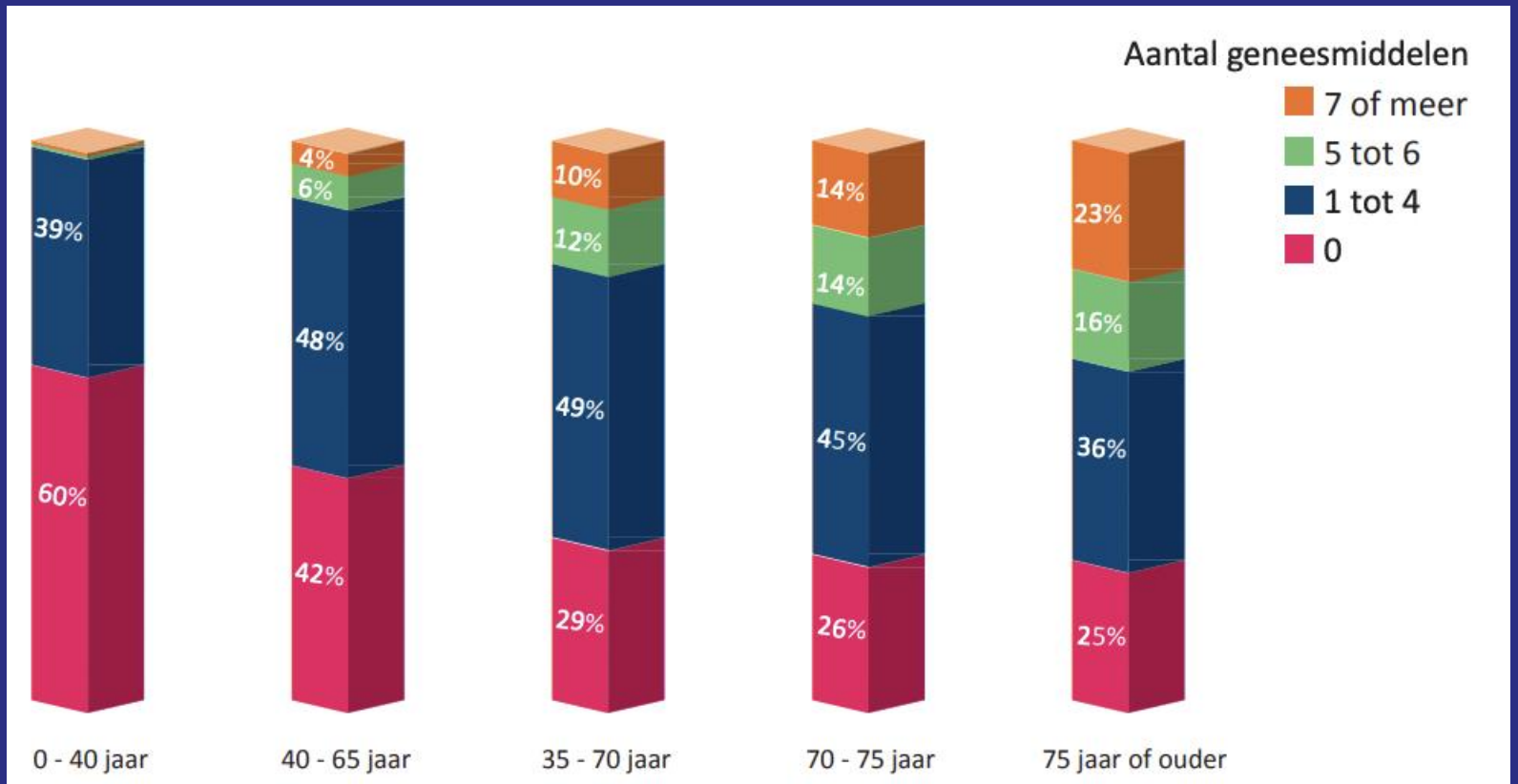

Afbeelding 6.1 Verdeling van de personen die de apotheek bezochten per leeftijdscategorie naar het aantal chronisch gebruikte geneesmiddelen in 2014

Bron: Stichting Farmaceutische Kengetallen, 2015

RADIATION

RADIATION

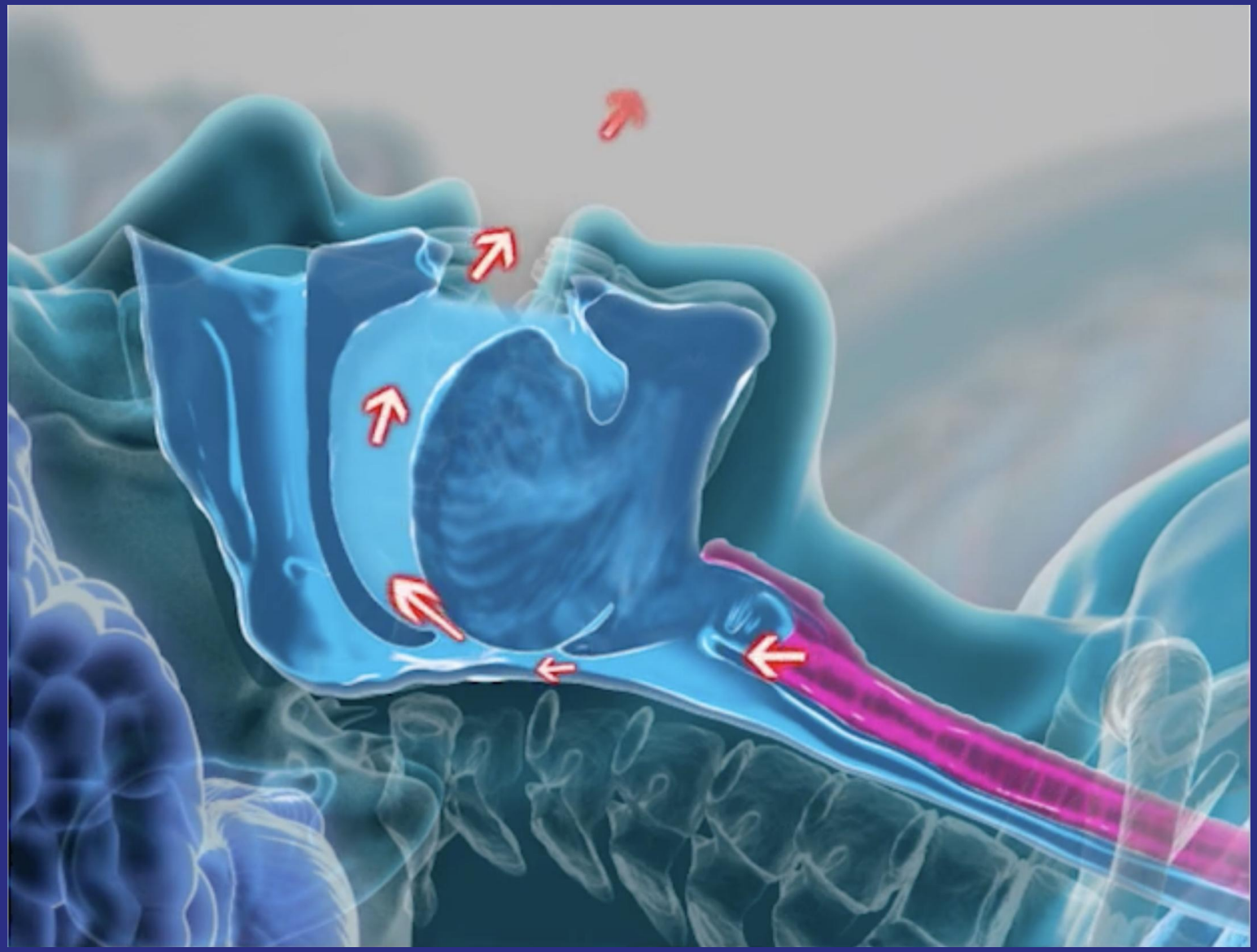

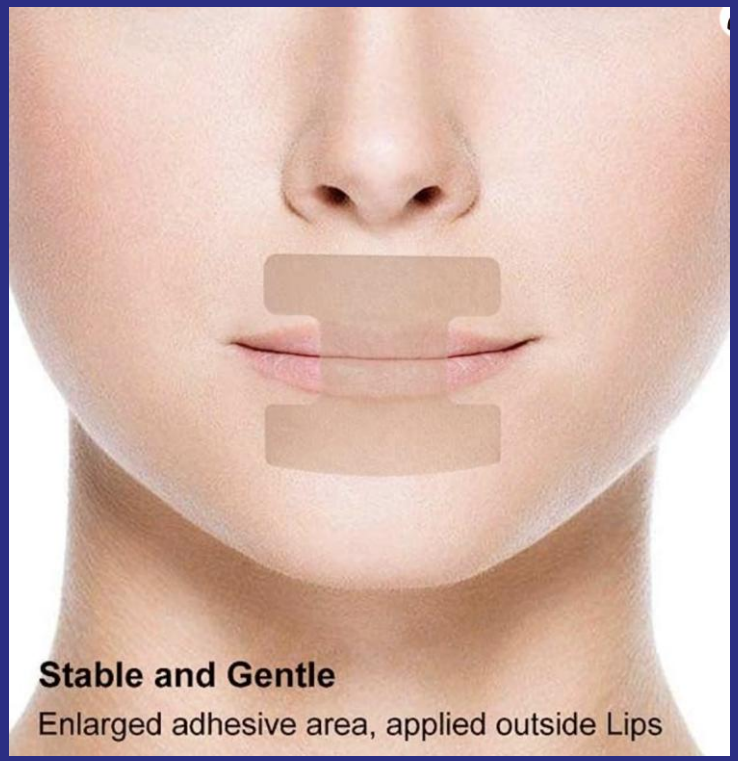
Stable and Gentle
Enlarged adhesive area, applied outside Lips

Herkenning van een droge mond

Monddroogte

Xerostomie
(gevoel)

Hyposalivatie
(volume)

Clinical Oral Dryness Score

Speekselonderzoek

Anamnese: tandheelkundig

medisch + geneesmiddelen (verleden)

roken / alcohol /stress / zelf-medicatie

voedingsdagboek

droogteklacht: duur + tijdstip klacht

eigen therapie

XI vragenlijst

Dry mouth map

Speekselonderzoek

Onderzoek: e.o. lippen, spreken

i.o. CODS, functie, beet, parodontium, elementen, slijmvliezen, tong

speekselopvang

Etiologie, therapie en/of advies

Xerostomie vragenlijst

Xerostomie Inventory: (Thomson et al. 1999,2000)

1) Ik gebruik vloeistof als hulpmiddel bij het doorslikken van voedsel
2) Mijn mond voelt droog aan als ik eet
3) 's Nachts sta ik op om te drinken
4) Mijn mond voelt droog aan
5) Het kost me moeite om droog voedsel te eten
6) Ik zuig snoepjes of lolly's om mijn mond minder droog te laten zijn
7) Ik heb moeite met het doorslikken van bepaalde voedingsmiddelen
8) De huid van mijn gezicht voelt droog aan
9) Mijn ogen voelen droog aan
10) Mijn lippen voelen droog aan
11) De binnenkant van mijn neus voelt droog aan

<u>Antwoordmogelijkheden:</u>
1) Nooit 2) bijna nooit 3) soms 4) nogal eens 5) erg vaak

<u>Totaalscore:</u> 11-55

XI score (11-55)

11-23: U heeft *weinig tot geen last* van xerostomie.

24-39: U heeft *matig tot veel last* van xerostomie.

40-55: U heeft *zeer tot extreem veel last* van xerostomie.

Dry mouth index

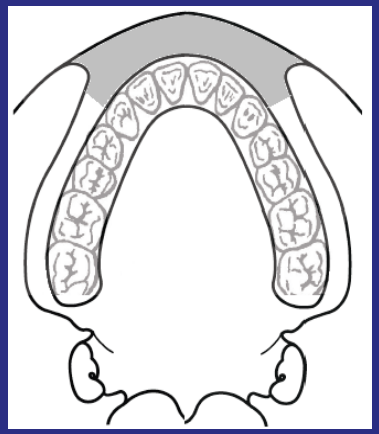
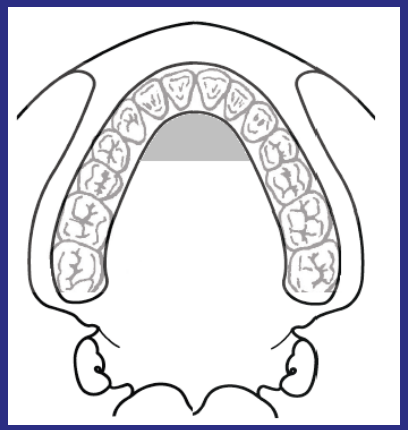
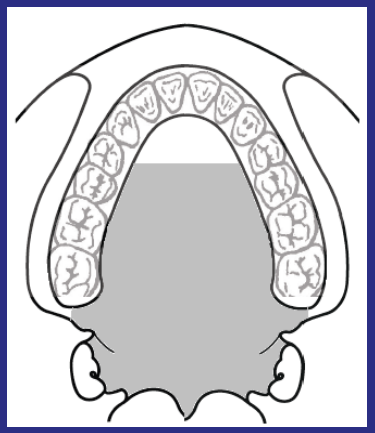
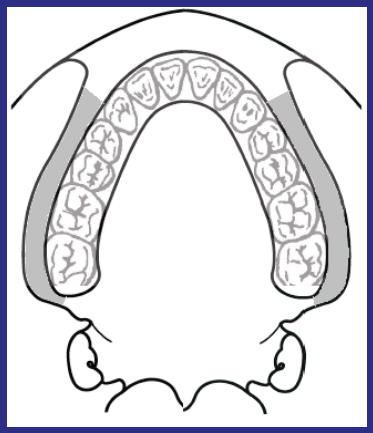
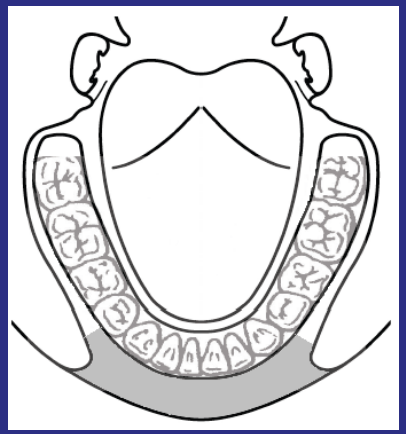

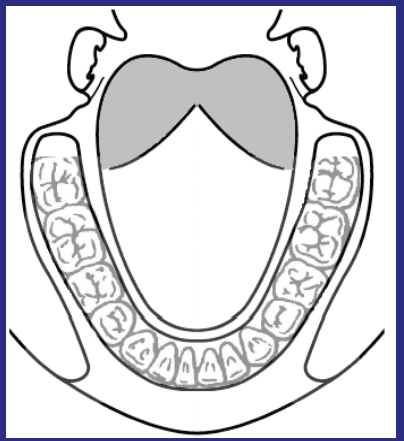
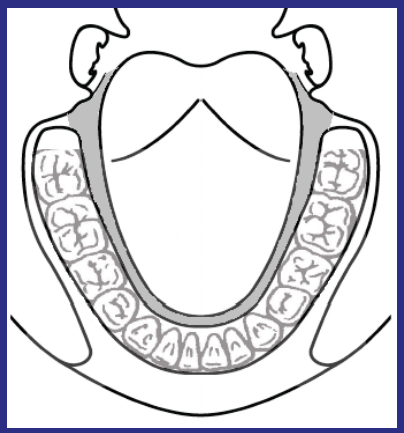

Speekselopvang

Referentiewaarden

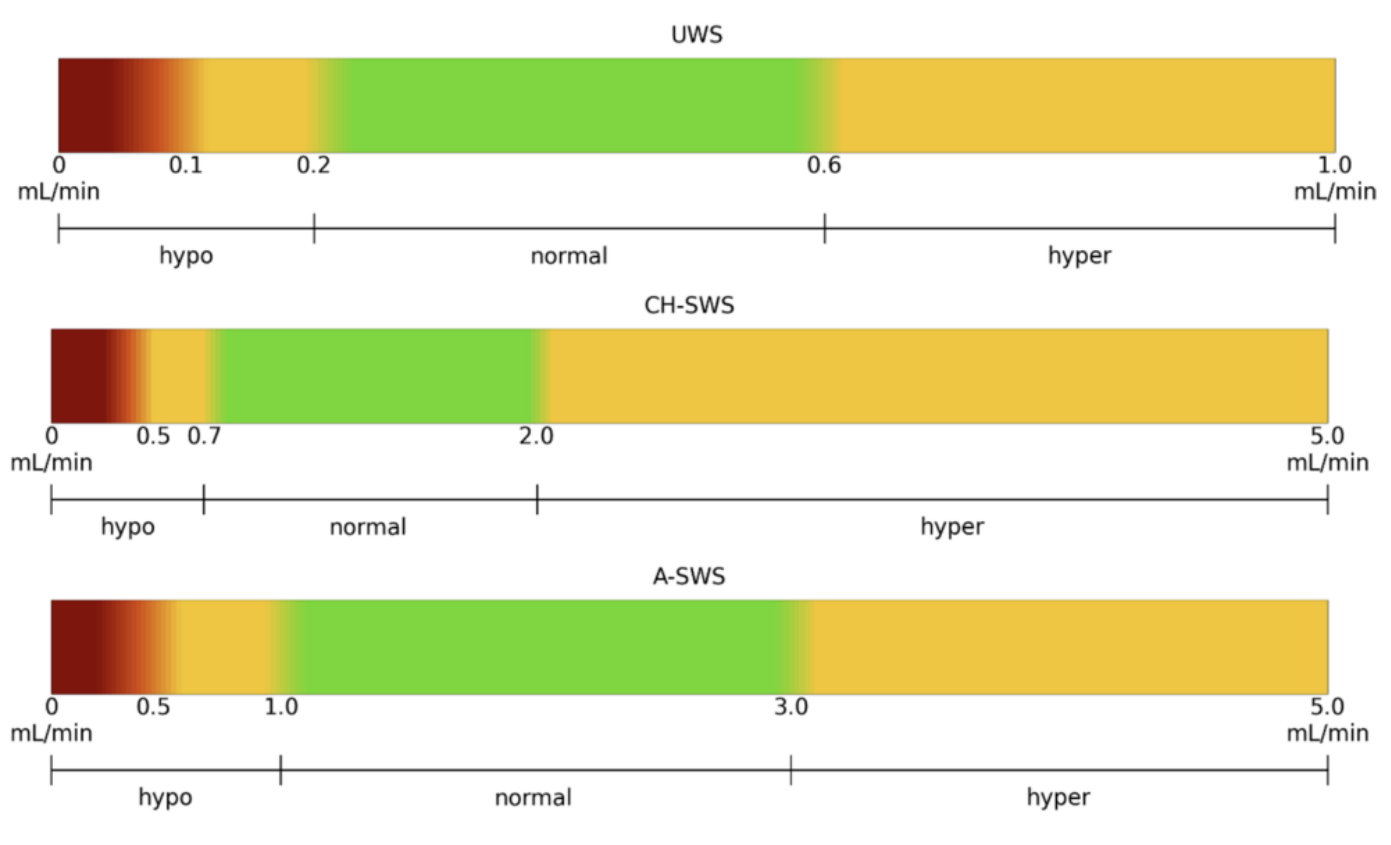

Assy, Z., Jager, D.H.J., Brand, H.S. et al. Salivary flow measurements in a clinical setting: the Dutch consensus statement. Clin Oral Invest ***30****, 377 (2026).*

Supportive care
speekselsecretie te stimuleren

Smaak:

- zuur
- zoet
- menthol

Smaak+mechanisch:

- kauwgom
- groente

Medicatie:

- Pilocarpine

Palliative care
speekselsecretie niet te stimuleren

Speekselsubstituten:

- Vitis Droge Mond
- Biotene / oral balance
- GC dry mouth gel
- TePe dry mouth gel
- …….

Richtlijnen, adviezen, verdieping

Nederlands Speekselcentrum
Dutch Institute for Salivary Research

Nederlands Speekselcentrum
Dutch Institute *for* Salivary Research

www.demondzorgkliniek.nl

www.dentistexperience.com